

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobkyně: O. Y.**, zastoupena Mgr. Ondřejem Adametzem, advokátem, se sídlem Pekařská 12, Brno, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. 6. 2005, č. j. 36 Az 60/2004 - 94,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**
- III.** Ustanovenému zástupci žalobkyně, advokátu Mgr. Ondřeji Adametzovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 1075 Kč, která mu bude vyplacena Nejvyšším správním soudem do šedesáti dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku na účet číslo X, variabilní symbol Y, vedený u B.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 13. 1. 2003, č. j. OAM - 23/VL - 07 - 03 - 2003, byla žádost žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), nebyl jí udělen azyl podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a nebyla na ni vztažena překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že stěžovatelka požádala o azyl z důvodu problémů se soukromými osobami, neboť jí bylo vyhrožováno ze strany bývalého manžela, který byl uvězněn, a jeho přátel. Žalovaný

konstatoval, že skutečnosti uváděné stěžovatelkou nelze podřadit důvodům pro udělení azylu, neboť v průběhu správního řízení bylo zjištěno, že jednání bývalého manžela a jeho přátel, v důsledku kterého se cítila ohrožena, nebylo způsobeno důvody relevantními pro azylové řízení. Dle názoru žalovaného stěžovatelka neuvedla žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být ve vlasti vystavena pronásledování z důvodů pro řízení o azylu významných. Pokud se cítila jakýmkoli způsobem ohrožena, nevyužila k ochraně svých práv příslušných právních nástrojů poskytovaných právním řádem země původu.

Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě; věc byla na základě usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2004, č. j. Nad 3/2004 - 44, přikázána k projednání a rozhodnutí Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“). Žalobou stěžovatelka napadla rozhodnutí žalovaného v rozsahu výroku o zamítnutí žádosti o azyl dle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, o neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu a o nevztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Měla za to, že žalovaný porušil zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“), konkrétně jeho § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2, § 46 a § 47 odst. 3, jakož i § 12 zákona o azylu. Uvedla, že při rozhodování žalovaného nebyly naplněny zákonné podmínky pro zamítnutí její žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Naopak se domnívala, že splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu stanovené v § 12 zákona o azylu, resp. minimálně pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Odkázala na své výpovědi při řízení o azylu a na obsah správního spisu a navrhla, aby Krajský soud v Ostravě rozhodnutí zrušil.

Krajský soud stěžovatelčinu žalobu rozsudkem blíže označeným v záhlaví zamítl. Uvedl, že žalovaný v průběhu řízení o azylu dospěl k závěrům, které nejsou v logickém rozporu s provedeným dokazováním. Neprovedení dalších důkazů mu nelze vytýkat, neboť stěžovatelka doplnění dokazování nenavrhovala. Při přezkoumávání zákonnosti rozhodnutí žalovaného se krajský soud zabýval otázkou, zda měl žalovaný dostatek podkladů pro závěr, že v případě stěžovatelky nejsou splněny zákonné podmínky pro udělení azylu, tedy pro zamítnutí žádosti stěžovatelky o udělení azylu jako zjevně nedůvodné. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný se důvody vyplývajícími z § 12 zákona o azylu podrobně zabýval a hodnotil důvody uváděné stěžovatelkou, přičemž uplatněnými důvody byly potíže soukromého charakteru. Soud tedy neshledal v postupu žalovaného žádná pochybení. Ve vztahu k neudělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu odkázal krajský soud na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle které v případě, že správní orgán zamítne žádost jako zjevně nedůvodnou, nerozhoduje o udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu. Co se týká překážky vycestování, pak má dle názoru krajského soudu tento výrok v rozhodnutí své místo pouze v případě, pokud správní orgán rozhoduje o neudělení azylu, jak je uvedeno v § 28 zákona o azylu. Konstatovaná nadbytečnost uvedených výroků nezpůsobuje nezákonnost napadeného rozhodnutí. Z uvedených důvodů krajský soud nepřezkoumal skutkové a právní důvody žaloby vztahující se k těmto výročkům a dospěl k závěru, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno ve shodě se zákonem.

Stěžovatelka rozsudek krajského soudu napadla kasační stížností. Má za to, že rozhodnutí žalovaného trpí nezákonností, neboť žalovaný nezjistil přesně a úplně skutkový stav, důkazy, které si opatřil, nebyly úplné, nemohl tedy správně usuzovat na skutkové a právní otázky, a rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů. Stěžovatelka zastává názor, že problémy s bývalým manželem na Ukrajině vykazují soukromý charakter pouze zdánlivě, neboť na Ukrajině nelze svobodně žít a policie jako státní orgán je prakticky nečinná. Odkázala na Příručku k postupům a kritériím pro určování právního postavení

uprchlíků vydanou Vysokým komisařem pro uprchlíky v lednu 1992 v Ženevě (dále jen „Příručka“), konkrétně na její článek 53 a 43, týkající se pronásledování a obav z pronásledování. V doplnění kasační stížnosti pak právní zástupce výslovně uplatnil důvody kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Poukázal na skutečnost, že pojem „odůvodněný strach z pronásledování“ je neurčitým právním pojmem, jehož definici neposkytuje žádný právní předpis. Správní rozhodnutí založené na výkladu takového neurčitého pojmu je pak v řízení před soudem pouze částečně přezkoumatelné. Správní orgán si při svém uvážení nemůže počínat libovolně, nýbrž musí respektovat zákonná kritéria. Právní zástupce stěžovatelky na základě detailního rozboru termínu „sociální skupina“ usoudil, že v případě stěžovatelky jsou naplněny všechny zákonné podmínky pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť podmínku příslušnosti k určité sociální skupině splňuje. Měl dále za to, že žalovaný nesprávně vyhodnotil Zprávu Ministerstva zahraničních věcí USA o stavu lidských práv na Ukrajině za rok 2001. Je přesvědčen, že příslušné orgány státní správy na Ukrajině pronásledování stěžovatelky určitými složkami obyvatelstva buď vědomě tolerovaly, případně odmítaly či nebyly schopny zajistit účinnou ochranu, což lze ze zmiňované zprávy dovodit. Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí zrušil, věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení a její kasační stížnosti přiznal odkladný účinek.

Žalovaný popřel oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domníval, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy a plně odkázal na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatelky učiněné ve správním řízení. Ve vztahu k argumentům stěžovatelky podloženým odkazem na Příručku uvedl, že tato není pro správní orgán závazná, má pouze doporučující charakter, přičemž stěžovatelka nenaplnuje důvody uvedené v Příručce. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání jejího odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Shledal, že kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního /dále jen „s. ř. s.“/), osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Stěžovatelka v doplnění kasační stížnosti namítá důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) a d). Kasační stížnost je přípustná.

Nejvyšší správní soud z obsahu správního spisu zejména zjistil, že stěžovatelka svou vlast opustila z důvodu obav z vyhrožování ze strany svého bývalého manžela, který byl uvězněn, a ze strany jeho přátel. Má za to, že po odpykání trestu bude psychika bývalého manžela narušena a že jí stát na Ukrajině nezajistí klidný život. Oznámení místním státním orgánům neučinila, neboť neměla relevantní důkazy. Uvedla, že vše, včetně telefonátů, je neprokazatelné. Stěžovatelka se pouze ústně dotazovala policisty na možnosti ochrany, a ten jí sdělil, že proti podobnému případu nelze nic dělat. Další stížnost nepodala. Opustila zaměstnání a se svým novým partnerem přicestovala do České republiky, kam chce do budoucna přivést svou dceru. Zde hodlá pracovat a rekvalifikovat se. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka kromě uvedených potíží soukromého charakteru neměla v zemi původu jiné problémy, konstatoval žalovaný, že neuvedla žádnou skutečnost, která by svědčila o tom, že by mohla být pronásledována z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, a proto její žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Žalovaný dospěl k závěru, že stěžovatelka nesplňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu. Po posouzení její osobní situace a poměrů v zemi její státní

příslušnosti jí neudělil azyl ve smyslu § 14 zákona o azylu a rovněž neshledal překážky vycestování dle § 91 citovaného zákona.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud shledal, že stěžovatelka rozhodnutí žalovaného napadla obecnou žalobou v rozsahu výroku o zamítnutí žádosti o azyl dle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, o neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu a o nevztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, v níž brojila zejména proti tomu, že při rozhodování žalovaného nebyly naplněny zákonné podmínky pro zamítnutí její žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) a domnívala se, že splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu stanovené v § 12 zákona o azylu, resp. minimálně pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud za této situace kasační stížností napadený rozsudek přezkoumal a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelčino tvrzení, že při rozhodování žalovaného nebyly naplněny zákonné podmínky pro zamítnutí její žádosti jako zjevně nedůvodné a s tím související tvrzení, že splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu stanovené v § 12 zákona o azylu, resp. minimálně pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona lze podřadit pod důvod kasační stížnosti obsažený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., který spočívá v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky může přitom spočívat v aplikaci nesprávného ustanovení právního předpisu na daný skutkový stav nebo sice v aplikaci správného ustanovení právního předpisu, avšak nesprávně interpretovaného.

Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal závěry krajského soudu ohledně posouzení skutečnosti, zda byla stěžovatelčina žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná správně a v souladu se zákonem. Podle § 16 odst. 1 písm. g) bude žádost o azyl zamítnuta jako zjevně nedůvodná, pokud žadatel neuvádí žádné skutečnosti, které by svědčily o tom, že by mohl být ve své vlasti vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu (tj. z důvodů jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů). Pronásledováním je přitom ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu třeba rozumět ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady v zemi stěžovatelova původu nebo pokud tato země není schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Potíže, jimž se stěžovatelka vycestováním z vlasti vyhýbá, tj. obavy z jednání bývalého manžela po jeho propouštění z vězení jakož i z vyhrožování ze strany jeho přátel, nejsou okolnostmi svědčícími o tom, že by mohla být ve své vlasti pronásledována ve smyslu zákona o azylu a nejsou ani jevem státní moci přímo vyvolaným, tajně podporovaným, státními orgány vědomě trpěným či státní mocí záměrně nedostatečně potlačovaným. Pokud se stěžovatelka neobrátila s žádostí o pomoc na orgány policie či jiné státní orgány, nelze učinit závěr, že by popisované jednání bylo podporováno či trpěno úřady v zemi původu, neboť z listinných důkazů založených ve správním spise vyplývá existence právních mechanismů, které jsou s to zajistit ochranu před takovým jednáním. Ze stěžovatelčiných vyjádření učiněných v průběhu řízení před žalovaným nevyplynuly skutečnosti, podle nichž by se v jejím případě jednalo o byť i jen náznak potíží majících svůj původ v azylově relevantních důvodech. S ohledem na výše uvedené lze tedy považovat závěr o zjevné nedůvodnosti stěžovatelčiny žádosti o azyl vyjádřený v rozhodnutí žalovaného a potvrzený rozsudkem krajského soudu za bezchybný. Nejvyšší správní soud proto pochybení krajského soudu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a)

neshledal. Je však na místě vytknout žalovanému, že i přes správný závěr o zjevné nedůvodnosti stěžovatelčiny žádosti o azyl přistoupil k jejímu přezkumu z pohledu, zda naplňuje azylově relevantní důvody ve smyslu § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu a zda se na ni vztahují překážky vycestování dle § 91 citovaného zákona. Takový postup žalovaného je nadbytečný a nerespektuje ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu v této oblasti. Nejvyšší správní soud však i přes toto pochybení žalovaného konstatuje, že jeho rozhodnutí je po skutkové stránce správné a není s to ovlivnit zákonnost napadeného rozhodnutí a právní postavení stěžovatelky.

Tvrzení stěžovatelky, že správní orgán nesprávně zjistil skutkový stav věci, opatřil si neúplné důkazy a jeho zjištění nevyplývá ze zjištěných podkladů lze podřadit pod důvody kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

S ohledem na skutečnost, že žalovaný vycházel z výpovědi stěžovatelky a informací, které shromáždil ohledně politické ekonomické situace o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině, zejména ze zprávy Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2001 ze dne 4. 3. 2002, Nejvyšší správní soud neshledal, že by skutková zjištění, z nichž žalovaný v napadeném rozhodnutí vycházel, neměla oporu ve spisech, nebo s nimi byla v rozporu. Naopak je toho názoru, že zjištění učiněná žalovaným vycházejí zejména ze skutečností, které sdělila sama stěžovatelka. Nebylo rovněž zjištěno, že by při zjišťování skutkové podstaty byl žalovaným porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem, a že by tato skutečnost mohla ovlivnit zákonnost rozhodnutí, a nelze ani dovodit, že by napadené rozhodnutí žalovaného bylo nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Žalovaný musí umožnit žadateli o azyl sdělit v řízení všechny okolnosti, které považuje pro udělení azylu za významné, avšak není jeho úkolem předestírat důvody, pro které je azyl obvykle poskytován. Tímto způsobem žalovaný v případě stěžovatelky postupoval. Skutkový stav tak byl zjištěn řádně a přesně a důkazy, které si žalovaný opatřil, jsou pro posouzení daného případu dostačující. Skutečnosti tvrzené stěžovatelkou v žádosti o azyl („obavy z vyhrožování ze strany bývalého manžela a jeho přátel“) byly tedy žalovanému známy, neposoudil je však jako natolik závažné, aby odůvodňovaly udělení azylu ve smyslu § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu.

Dle názoru Nejvyššího správního soudu krajský soud proto nepochybil, když se s rozhodnutím žalovaného ztotožnil. Důvody tvrzené ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. v posuzované věci neshledal, a proto mu nezbyvá než konstatovat, že žalovaný postupoval v souladu se zákonem, dodržel zákonná procesní pravidla a že jeho rozhodnutí není v rozporu s pravidly logického usuzování a neodporuje ani zákazu libovůle ve správním rozhodování.

Ve vztahu ke stěžovatelčině námitce týkající se nesprávného vyhodnocení Zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o stavu lidských práv na Ukrajině za rok 2001 konstatuje Nejvyšší správní soud následující: Aby mohla být tato námitka přípustně namítána a aby tak Nejvyšší správní soud mohl přistoupit k posouzení její důvodnosti, musela

by stěžovatelka namítat nyní tutéž vadu řízení před žalovaným, jakou již namítala v řízení před krajským soudem. Pokud by ji namítala nově až nyní v řízení o kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud by se jí podle § 103 odst. 1 písm. b) a § 104 odst. 4 s. ř. s. nemohl zabývat. Předpokladem přípustnosti námítky vůči postupu žalovaného ve správním řízení nyní v řízení o kasační stížnosti je tedy uplatnění takové vady správního řízení již v řízení před krajským soudem ve formě žalobního bodu. Žalobní body musí podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. obsahovat jak skutkové, tak i právní důvody, pro které stěžovatel považuje napadené správní rozhodnutí za nezákonné nebo za nicotné. Námitka nesprávného hodnocení důkazů ve smyslu § 34 odst. 5 správního řádu však nebyla ve stěžovatelčině žalobě obsažena ani v obecné rovině. Proto ohledně této námítky Nejvyšší správní soud uzavírá, že se opírá o jiný důvod, než který byl uplatněn v řízení před krajským soudem, ač v předcházejícím soudním řízení uplatněn být mohl, a Nejvyšší správní soud se jí tak podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nemůže zabývat. V této části tedy Nejvyšší správní soud shledává kasační stížnost nepřipustnou.

Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Za této procesní situace se již Nejvyšší správní soud samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává. Stěžovatelce byl pro toto řízení před soudem ustanoven soudem zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Ustanovený advokát Mgr. Ondřej Adametz uplatnil odměnu v rozsahu tří úkonů právní služby (převzetí a příprava právního zastoupení, studium spisu, doplnění kasační stížnosti) a náhradu hotových výdajů podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění platném v době provádění úkonů právní služby (dále jen „advokátní tarif“). Vzhledem k tomu, že první porada s klientkou ve smyslu § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu nebyla advokátem nijak prokázána a ani sám netvrdí, že by takovou poradu s klientkou měl, Nejvyšší správní soud určil odměnu advokáta částkou 1000 Kč za jeden úkon právní služby, a sice za doplnění kasační stížnosti (§ 7, § 9 odst. 3 písm. f/, § 11 odst. 1 písm. d/ advokátního tarifu) a dále 1 x 75 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Studium spisu advokátní tarif jako samostatný úkon nezná. Celkem tedy odměna advokáta činí 1075 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. března 2007

JUDr. Bohuslav Hnízdlil
předseda senátu